

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.061/2013/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Győző Gábor ügyvéd ügyintézése mellett a Győző Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Kiss Éva (címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.21.782/ 2010/50. számú ítélete ellen a felperes részéről 51. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperesen 2008. február hó 9. napján végzett művi meddővé tétellel az alperes megsértette a felperesnek az önrendelkezéshez, a szabad gyermekvállaláshoz és a magánélethez való jogát. Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül a történetek miatt magánlevélben fejezze ki sajnálkozását, továbbá az általa fizetendő marasztalás tőkeösszegét 2 000 000 (kétfélmillió) Ft-ra felemeli. Mellőzi a felperes perköltségfizetési kötelezettségét, és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 127 000 (százhuszonhét ezer) Ft perköltséget. Ezt meghaladóan az ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 60 325 (hatvanezer-háromszázhuszonöt) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A nem roma származású 1974. december hó 29. napján született felperes 7 gyermek édesanyja, mindegyik az alperes jogelődjénél (alperes neve és Kft.) született, a legfiatalabb 2006. év szeptemberében. 2008. évet megelőzően 1 spontán vetélése és 1 abortusza volt. **H. Gy.** a felperes házastársa roma származású.

2007. évben a felperes ismét terhes lett, terhesgondozásra nem járt. 2008. február hó 6. napján felkereste **"Y-n"** a nőgyógyászati rendelőt, ahol őt az alperes alkalmazásában álló és a felperest az első gyermekének megszületése kapcsán ismerő **dr. H. S.** nőgyógyász

szakorvos látta el. Ő a felperes terhességét 27 hetesnek vélte, kedvezőtlen méhszáj állapottal, ami miatt sürgős kórházi felvételt javasolt. Ekkor a felperes jelezte, hogy szeretné a terhességét megszakítani, amiről annak előrehaladottsága miatt nem lehetett szó az orvos tájékoztatása szerint. Másnap a felperes felkereste az alperes terhesambulanciáját, ahol **dr. Sz. R.** az ultrahangos vizsgálat alapján megállapította, hogy valójában 22 hetes ikerterhességről van szó. A javasolt kórházi felvételt a felperes visszautasította és otthonába távozott.

A másnapra virradó éjszaka erős fájdalmai és vérzése miatt a felperest a mentőszolgálat beszállította az alpereshez. Az akkor ügyeletes **dr. H. S.** a vetélés veszélye miatt a felperest azonnal felvette a szülőszobára és elkezdte a magzatokat megtartó kezelés alkalmazását. Ekkor a felperes szóba hozta, hogy a terhesség megszakítása mellett sterilizálni is kellene őt, mert a jövőben már nem akar több gyermeket vállalni. **Dr. H. S.** arról tájékoztatta őt, hogy a jó szívhanggal rendelkező élő magzatai miatt nem lehet szó a terhesség megszakításáról.

2008. február hó 8. napján a délelőtti órákban a felperes a terhespathológiai osztályra került megfigyelésre, ám az éjszaka észlelt bő vérzés miatt újból a szülőszobára került, ahol másnap délután 14 óra 25 percéig feküdt. Ekkor az erősödő vérzés miatt azonnali császármetszést rendeltek el. A felperes ezen állapotát **P-né P. Cs.** szülésznő észlelte 14 óra 15 perckor, aki erről haladéktalanul tájékoztatta az akkor ügyeletet ellátó és az alperes alkalmazásban álló **dr. S. G.** nőgyógyász orvost. Ő tájékoztatta a felperest a császármetszés szükségességéről, mire a felperes közölte, hogy szeretné, ha úgymond „elkötnék”. Ekkor jelen volt **P-né P. Cs.** szülésznő is. **Dr. S. G.** tájékoztatta a felperest, hogy a kérését a petevezeték elkötésével tudják teljesíteni, de ha a felperes ilyen beavatkozást választ, úgy ebben az esetben nem lehet majd természetes úton megtermékenyülnie, és ez egy visszafordíthatatlan folyamat. Többször is rákérdezett arra, hogy valóban el akarja-e kötni a petevezetékét, amire a felperes minden ízben megerősítette, hogy ez a kívánsága.

A felperes, az orvos és a szülésznő aláírták a császármetszés elvégzéséhez szükséges tájékoztató és beleegyező nyilatkozatot, majd **dr. S. G.** tájékoztatta **dr. Sz. Zs. J.-t** az alperes orvosát a felperes állapotáról, a műtét szükségességéről és a felperessel megbeszélte sterilizációról. A műtét előtti vizsgálat alkalmával a felperes vele is közölte, hogy már nem szeretne több gyereket, ezért kérte az elkötését. **Dr. Sz. Zs. J.** is megkérdezte tőle, hogy valóban ezt akarja-e, amire igenlő választ kapott az után is, hogy **dr. Sz. Zs. J.** szintén tájékoztatta arról, miszerint a beavatkozást követően spontán módon nem eshet teherbe. Erre vonatkozó írásbeli kérelem, illetőleg nyilatkozat az alperesnél nem volt feltalálható.

A 2008. február hó 9. napján végzett császármetszés során eltávolították az időközben elhalt magzatokat, valamint mindkét oldali petevezetékét elköttették. A műtétet követően őt az intenzív osztályára szállították megfigyelésre, majd innen bocsátották otthonába 2008. február hó 14. napján.

A felperes természetes úton nem eshet teherbe. Az orvostudomány mai állása szerint létezik olyan módszer, amivel a petevezető lekötése helyreállítható.

A felperes a keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes az előzetes tájékoztatása és tájékozott beleegyezése nélkül elvégzett művi meddővé tételével megsértette az önrendelkezéshez, a szabad gyermekvállaláshoz és a magánélethez való jogát, valamint az egyenlő bánásmód követelményét. Emiatt arra kérte kötelezni az alperest, hogy a történetek miatt magánlevélben fejezze ki sajnálkozását és fizessen meg részére 2 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés annak 2008. február hó 10. napjától járó késedelmi kamataival együtt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte a felperes írásbeli kérelmére és a jogsértés hiányára hivatkozással.

Az elsőfokú bíróság az 50. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100 000 Ft tőkét és ennek 2008. február hó 10. napjától járó késedelmi kamatát, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 258 710 Ft perköltséget, míg az állam által előlegezett 185 904 Ft költség az állam terhén marad.

Határozatának indokolása szerint a felperes kezelésében részt vevő orvos és szülésznő vallotta, hogy maga felperes kérte a művi meddővé tételét. A felperes férje, **id. H. Gy.** szerint a felperessel megállapodtak abban, hogy őt sterilizáltatják. Utólag számolt be neki a felperes arról, hogy túl van a sterilizáláson is, és azért így nem kellett fizetni. Ezt követően az interneten talált olyan információkat a felperes, melyekből arra a következtetésre jutott, hogy a művi meddővé tétel miatt „pénzt fog csinálni”. Ez vezetett a házasságuk megromlásához is. A felperes szavahihetőségét tehát a kihallgatott orvosok mellett a saját férjének a tanúvallomása is megkérdőjelezte.

A felperes nem tudta bizonyítani, hogy rajta beleegyezése nélkül végezték el a beavatkozást, ugyanakkor az alperes sem tudta azt bizonyítani, hogy a felperes a művi meddővé tételét írásban kérte és abba írásban egyezett bele.

A felperes azt még csak valószínűsíteni sem tudta, hogy az egyes szülészeti események alkalmával az alperes mindig olyan szülőszobában helyezte el, ahol a fizikai körülmények a többi szülőszobához képest sokkal rosszabbak voltak.

A művi meddővé tétel teljesen nyilvánvalóan nem tiltott magatartás, a vonatkozó jogszabályok részletesen szabályozzák, hogy azt milyen feltételekkel lehet elvégezni. A művi meddővé tételt szabályozó jogszabályi rendelkezések az egészségügyi szolgáltatóra nézve kötelező eljárásrendet is meghatároznak. A jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén az egészségügyi intézménynek nincs mérlegelési lehetősége, hanem köteles a beavatkozást elvégezni.

A művi meddővé tételre irányuló beavatkozás és a meddőség csak akkor értékelhető a nem vagyoni kártérítés körében hátrányként, ha a beavatkozáshoz szükséges

legalapvetőbb feltétel, azaz annak kérése hiányzik. Az a körülmény, hogy az egyébként létező kérelmet, illetőleg beleegyezést nem foglalták írásba, nem eredményezheti olyan következtetés levonását, hogy a felperes nem kérte a beavatkozást, illetve abba nem egyezett bele. Nem vagyoni hátránnyaként nem értékelhető az, hogy a felperes meddő lett, mert ő a beavatkozással olyan állapotba került, amilyenbe szeretett volna. Emiatt nem volt jelentősége annak sem, hogy a felperes állapota visszafordítható-e.

Az alperes köteles lett volna a felperes kérelmét írásban megkövetelni, aminek elmulasztásával a jogszabály által előírt eljárásrendet megsértette.

Hátránnyaként csak az értékelhető, hogy a felperes az egészségügyi önrendelkezési jogát nem a jogszabály által megkívánt tájékoztatás után tette, továbbá a beleegyezését sem a jogszabály által megkívánt írásos nyilatkozattal fejezte ki. Ez azzal a hátrányos következménnyel is járt, hogy a felperes nem rendelkezik olyan írásbeli nyilatkozattal, amivel bárki felé igazolhatná a rajta elvégzett beavatkozáshoz fűződő, a műtét előtti pszichés viszonyát. Egy házasságban élő nő számára a nemzőképeség, illetőleg az annak megszüntetéséhez fűződő pszichés viszonya és ennek igazolása más személyeken (házastárs) múló további feltételek fennállása esetén még jelentőséghez juthat.

Mindezek miatt az elsőfokú bíróság a művi meddővé tétellel összefüggő kártérítési felelősség megállapítására irányuló keresetét túlnyomó részt elutasította, és a fentebb írt kisebb jelentőségű hátrány figyelembe vételével 100 000 Ft kártérítésben és kamataiban marasztalta az alperest.

Arra akkor lehetett volna következtetést levonni, hogy az alperes az egyenlő bánásmód követelményét megsértette, ha a felperessel szemben közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott volna, mint ahogyan azt a felperes állította. Ilyen következtetést akkor adódott volna, ha az alperes a felperest annak ellátása során a felperes vélt etnikai kisebbséghez való tartozása miatt részesítette volna kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amilyenben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesült vagy részesülne. Az fogalmilag kizárt, miszerint az alperes a felperes vélt roma származása miatt alkalmazott volna bármiféle hátrányos megkülönböztetést, ugyanis róla egyszerű szemrevételezéssel azonnal megállapítható, hogy nem roma. Ezen a körülményen nem változtat a roma származású személlyel kötött házassága és az sem, hogy abból roma származású gyermekek születtek. Az a körülmény pedig, hogy a felperest mindig olyan szülőszobán helyezték el, ahol rajta kívül kizárólag roma származású kismamák voltak, csak arra utal, hogy Magyarország etnikai szempontból sokszínű ország, és hogy az alperes nincs tekintettel az egyes kismamák elhelyezésével kapcsolatos döntések meghozatalakor azok származása. Emiatt a felperes további bizonyítási indítványa szükségtelen volt, ezért azokat az elsőfokú bíróság elutasította, miként a felperes további keresetét is.

A felperes túlnyomó pervesztessége miatt a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek perköltséget fizetni (99 960 Ft másolati illeték és szakértői díjak, valamint 125 000 Ft + áfa ügyvédi munkadíj). Az állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak részbeni megváltoztatása mellett az alperes keresete szerinti marasztalását, vagylagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítása mellett. Az írásbeli kérelem hiánya éppen a felperes szavahihetőségét támasztotta alá. A kihallgatott tanúk a felperes férje kivételével az alperes alkalmazásában állnak, továbbá a felperes férje is nyilvánvalóan elfogult vele szemben. Ha a felperes elő is terjesztette volna a kérelmét, az alperes alkalmazottai a beavatkozást a jogszabályi feltételek hiányában akkor sem végezhatték volna el. A tanúk által hivatkozott egészségügyi ok sem tette lehetővé a beavatkozás elvégzését a jogszabályi konjunktív feltételek megléte és a gondolkodási idő biztosítása nélkül. A tanúk ellentmondásos vallomást tettek a tájékoztatás körülményeire, továbbá aggályosak a felperes volt férje által írott levél keletkezésének körülményei, ezért az csupán a levélíró elfogultságára lehet bizonyíték. A felperes végig következetesen nyilatkozott, amit a gyermekének a tanúvallomása is alátámasztott, ezért erre alapítottnak kellett volna a tényállást megállapítani. A tájékoztatás elhangzását nem lehetett volna önmagában az elfogult tanúk vallomására alapítani, azokból amúgy sem vonható le részletes tájékoztatás megtörténtére vonatkozó következtetés, így ha lett volna is beleegyezés a felperes részéről, az akkor sem volt tájékozottnak tekinthető. Az írásbeli nyilatkozat hiánya nem csak az eljárásrendet sértette, hanem az egész beavatkozást jogellenessé tette. Azt nem indokolta az elsőfokú bíróság, hogy a kártérítésre okot adó jogellenesség megléte ellenére miért nem adott helyt a megállapítási és elégtételadási keresetnek, továbbá megalapozottnak nem utasíthatta el a bizonyítási indítványait. Kérte a perben eljárást és a felperes által megbízott szakértők tárgyaláson történő együttes meghallgatását. A hátrányos megkülönböztetés alapjául szolgáló hátrányt a beleegyezés nélkül elvégzett művi meddővé tételben jelölte meg, nem pedig az elhelyezésben. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az úgynevezett átsugárzó tulajdonságon alapuló diszkrimináció koncepcióját, márpedig aszerint a felperes családi kapcsolata ad alapot az eredeti védett tulajdonság „átsugárzására”. **Dr. H. S.** hosszú ideje a felperes kezelőorvosa, így ismerte a családi hátterét is, ahogy az alperes szülészeti osztályán is tudhattak erről a korábbi szülések folytán, emiatt a továbbiakban az alperesnek kellett volna kimentenie a magatartását. Vitatta a perköltségre vonatkozó rendelkezést is, mert a részére engedélyezett személyes költségmentesség miatt nem lett volna kötelezhető az alperes által előlegezett költségek megtérítésére, továbbá az elsőfokú bíróság feleslegesen okozott költséget a szakértői bizonyítás elrendelésével, mivel azt nem tartotta relevánsnak. A fellebbezéséhez csatolta az általa beszerezett szakvéleményt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján és a korábbi védekezésében kifejtettek miatt.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest marasztaló rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést részben alaposnak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges körben feltárta és azt helyesen állapította meg, ám az abból levont következtetéseivel túlnyomó részben nem értett egyet az ítélet tábla.

Annyiban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a hátrányos megkülönböztetés megsértése a perbeli esetben nem volt megállapítható, ám más okból, mint ami az első fokú ítélet indokolásában szerepel. Az a perben kihallgatott tanúk - értve alattuk az alperes alkalmazottait és a felperes házastársát - vallomása alapján megállapítható volt, hogy a művi meddővé tételét maga a felperes kérte. Az ilyen irányú kérés ténye az, ami kizárja az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseinek az alkalmazását, mert az előbb említett körülmények miatt nem lehetett szó arról, hogy a beavatkozást a felperes akarata ellenére, és az asszociatív tulajdonságon alapuló diszkrimináció okán végezték volna el.

Ugyanakkor a művi meddővé tétellel összefüggésben előírt kötelező eljárásrend megsértése indokoltta tette a személyhez fűződő jog megsértése miatti objektív következmények alkalmazását is. Az írásbeli kérelem hiányát az e tekintetben bizonyításra köteles alperes terhére kellett értékelni arra is figyelemmel, hogy a dokumentációs kötelezettség elmulasztását a perben kihallgatott tanúk vallomásával nem lehetett pótolni. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) művi meddővé tételre vonatkozó szabályozását 2006. december hó 19. napi hatállyal módosították, azt különböző garanciális elemek beiktatásával sokkal szigorúbbá téve. Eszerint nem csupán a felperes egyszerű írásbeli kérelmének a hiányáról volt szó, ugyanis ennek közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltnak kellett volna lenni, és emellett mind a megtörtént tájékoztatásról, mind pedig a beavatkozás elvégzésébe való beleegyezésről írásbeli nyilatkozattal kellett volna rendelkezni, amely dokumentumok közül egyik sem állt rendelkezésre. Ezek hiánya nem minősíthető pusztán apróbb adminisztratív szabálytalanságnak, hanem eleve megalapozzák az Eütv. és Ptk. rendelkezéseire figyelemmel az önrendelkezéshez, a szabad gyermekvállaláshoz és a magánélethez való jog megsértésének megállapítását és az alperes elégtétel adására történő kötelezését a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) é c) pontjai alapján.

A felperes „beárazta” az egyes jogsértéseket, amire nem volt lehetőség. A jogsértések miatt őt ért immateriális hátrányokat ugyanis a maguk összességében kell értékelni, ezért nem volt akadálya annak, hogy a hátrányos megkülönböztetés kért megállapításának hiányában is a követelt 2 500 000 Ft belül kerüljön meghatározásra a nem vagyoni kártérítés összege. A felperest ért hátrányos következmények kompenzálására az ítélet tábla 2 000 000 Ft kártérítést - annak kamataival együtt - tartott szükségesnek, ám egyben elegendőnek is.

Az ítélet tábla a leírtak miatt az első fokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben és a fentiek szerint megváltoztatta. Ennek következtében módosultak a pernyertesség arányai, s annak alapján immár lehetőség nyílt a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében írt szabály alkalmazására, ezért mellőzte a felperes perköltségben való marasztalását, és az alperest kötelezte a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség fizetésére, aminek összegét a bírósági eljárásban megállapítható

ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg.

A fellebbezési eljárásban a felperes túlnyomó részben pernyertes lett, ezért az alperes ugyancsak a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése szerint köteles a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség fizetésére, amelynek összegét az ítélet tábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett. A le nem rótt 192 000 Ft fellebbezési eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-ának (1) bekezdése alapján az állam viseli.

D e b r e c e n, 2013. április hó 18. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő